

без його підтримки, наш ректор відчуває відповідальність за свої дії, тож завжди уникає формального підходу до вирішення конкретних питань.

Він належить до когорти вчителів, які здатні сформувавши в учня відповідальність за свої вчинки – у побуті, навчанні, спілкуванні з оточуючими його людьми. В. Рожок переймається життям студентів, він знає проблеми кожного з них, часом стимулює студента до роботи прийняттям виважених адміністративних рішень, які змушують його максимально сконцентрувати свої думки і зусилля, налаштуватися на правильні дії і досягти бажаного результату. Водночас Володимир Іванович дотримується таких пріоритетів виховної діяльності як взаєморозуміння, уміння зрозуміти проблему студента, допомогти йому в її вирішенні, знайти той правильний, раціонально-виважений шлях, яким і має йти далі його учень. Такий підхід до справи вказує на те, що ця життєва позиція В. Рожка є тим вмотивованим вектором його суспільних та ідеологічних стандартів, якими сформований він як людина, сповнена творчих планів, природного потягу та генетичного покликання до мистецтва, музики, натхненна любов'ю до окремої особистості і суспільства загалом.

У складний час сьогодення, коли суспільна свідомість прикута до наболілих і украй важливих проблем ідентифікації української державності, нації і культури загалом, у НМАУ ім. П. І. Чайковського, на чолі з В. І. Рожком, ведеться активна робота зі збереження та популяризації вітчизняного мистецтва. Кожним своїм кроком, кожною своєю думкою Володимир Рожок створює всі умови для того, щоб культурно-мистецькі традиції України не втратили свої пріоритети у вирі сучасних соціо-політичних реалій. Бути поруч із такою людиною, яка віддано і гідно виконує свої обов'язки, – почесно і відповідально, адже ті життєві позиції, які сформував В. Рожок у своїх студентів, і в мене зокрема, спрямовані на гідність, порядність та чесність.

Мошненко О. О.

ЗБЕРЕГТИ СВІТОВИЙ РІВЕНЬ НАЦІОНАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ

Відносини між митцями й урядовцями в усі часи були досить напруженими, оскільки митці сприймають діяльність урядовців здебільшого як обмеження своєї свободи, а урядовці безкрайню свободу творчої натури вважають замахом на устої суспільства. Часом цей антагонізм втрачав свою гостроту. Варто згадати відносини між видатними музикантами-піаністами Г. Оппітцем, К. Ешенбахом, Ю. Францем і колишнім федеральним канцлером Німеччини Г. Шмідтом, а також створений ними 1986 року запис концерту Й.-С. Баха для чотирьох клавирів з оркестром.

У зв'язку з цим не можна не відзначити діяльність митця і громадського діяча Володимира Івановича Рожка, члена-кореспондента Академії мистецтв України, доктора мистецтвознавства, професора, народного артиста України. Його доробок у мистецькій, науковій, освітній і адміністративній сферах діяльності не залишає сумнівів щодо масштабу його особистості і викликає цілком заслужену повагу серед професійних музикантів, музикознавців-педагогів і державних діячів. Хоча в наш дивовижний час жоден вчинок або навіть справа всього життя будь-якої людини – чи то митця, чи вченого, а особливо урядовця – не може бути автоматично оцінена ні позитивно, ні негативно: усе залежить від погляду й оцінки окремих осіб чи засобів масової інформації (або навпаки – дезінформації).

Тим більш переконливим є одноставне визнання унікальності особистості такого діяча культури, яким є В. І. Рожок. Якщо, на думку пізнього Платона, ідеальною

державою мали б керувати філософи, то ідеальним керівником у галузі культури мав би бути митець, а педагог має бути і митцем, і філософом. Поєднання в одній особі якостей митця, науковця і державного діяча, на жаль, трапляється дуже рідко, і тому воно надзвичайно цінне. Саме цим і пояснюється плідність піввікового служіння такої людини українській музичній культурі, науці й освіті і вражаючий рівень досягнень Володимира Івановича в кожній із цих галузей.

Історичні умови, у яких Володимир Івановичу довелося здійснювати свою місію, можна визначати як завгодно, але простими для української національної культури вони не були. Хоча вголос, як сьогодні, ніхто з діячів радянської імперії й не заявляв, що немає ніякої української культури, і навіть мови, що це лише понівечена російська, але така «думка», безумовно, була. Тим більшу повагу викликає його послідовне прагнення розвивати й пропагувати національне музичне мистецтво і в радянській час, і сьогодні. Під його орудою хор хлопчиків та юнаків Київської середньої спеціалізованої музичної школи-інтернату імені М. В. Лисенка став справжнім посланцем і пропагандистом українського хорового мистецтва і з великим успіхом виступав як в Україні, так і за її межами. Його виступи переконували слухачів у багатьох країнах в існуванні і світовому рівні самобутньої хорової культури нашої держави. І це можна вважати одним із найвищих досягнень диригентсько-хорової діяльності народного артиста України В. І. Рожка.

У роботі на різних адміністративних посадах, як і в галузі музичного виконавства, головною метою Володимира Івановича була розбудова національного мистецтва. Основним завданням урядовця є не тільки підтримка діячів культури, а й кваліфіковане керівництво – відбір і підтримка явищ культури або їх обмеження, якщо вони шкідливі для неї. З цієї причини і за радянських часів, і сьогодні особиста причетність урядовця до мистецтва була запорукою обережності у ставленні до митців і їх діяльності незалежно від ідеологічного замовлення держави. Не варто забувати й про те, що митець і урядовець в одній особі має право виявляти й свої особисті естетичні уподобання, отже, його рішення також не можуть подобатися всім. Однак суперечки щодо особистості певного діяча культури – митця, чиновника міністерства культури, урядовця-митця зрештою визначаються його особистим духовним рівнем і відповідно здатністю адекватно відгукуватися на явища культурного життя незалежно від того, створені вони митцями близькими чи далекими за своїми естетичними уподобаннями, мистецькими соратниками чи конкурентами.

Можливо, щоб оцінити роботу ректора Національної музичної академії України, має пройти дещо більше часу. Адже сьогоднішня ситуація у країні не сприяє об'єктивності оцінок, і загалом, із цілком зрозумілих причин, зараз не до музичної культури. Останнім часом умови розвитку музичної культури України є настільки складними, що, незважаючи на великі традиції і її визнання у всьому світі, її справді необхідно рятувати, і йдеться не тільки про фінансову підтримку. Володимир Іванович Рожок, як керівник головного музичного навчального закладу країни, намагається зберегти в його межах унікальну українську музичну традицію, видатним представником якої є й сам. Варто навести для прикладу досвід такої заможної країни, як Швейцарія, де є фінансові можливості комплектувати склад музичних колективів і вищих навчальних закладів першокласними музикантами, які здебільшого не іноземці за походженням. Це лише доводить, що створення музичної традиції, як і її збереження, залежать не лише від фінансів. Для цього потрібні і мистецький рівень, й інтелектуальний потенціал, і досвід керівництва таких людей, як В. І. Рожок.

Саме особистий інтелектуальний потенціал дає можливість Володимир Івановичу так успішно керувати науково-дослідною діяльністю Національної музичної академії України. Варто згадати і про його значний власний науковий доробок: понад

100 публікацій, серед яких монографії: «Стефан Турчак. Диригент. Митець. Громадянин»¹ (1994), «Музика і сучасність»² (2003), «Сонячний маестро»³ (2006), «Стефан Турчак»⁴ (2012). В. Рожок бере участь у роботі міжнародних конференцій, симпозіумів, круглих столів, є членом двох спеціалізованих вчених рад із захисту докторських дисертацій, і в цій галузі діяльності його найвищим пріоритетом також залишається розвиток науки української за своєю орієнтацією і світової – за рівнем. Від усього колективу, який він очолює – студентів, аспірантів, професорів, – член-кореспондент Національної академії мистецтв України В. Рожок вимагає не тільки найвищого науково рівня, а й готовності пов'язувати свої наукові дослідження з долею і розвитком української культури і держави.

Можна, без перебільшення, стверджувати, що без культурних діячів такого рівня музична культура, освіта й музикознавство в Україні ризикують втратити свій статус національного явища світового класу і залишитися «лише» національним, втратити своє світове значення і вплив. Це автоматично означатиме і втрату її привабливості для митців у межах країни, її національної самобутності. Ось чому таким важливим є поєднання в особі ректора Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського пристрасного борця за збереження національного коріння й музичного громадянина світу. Діалектика процесів культурного будівництва полягає в тому, що саме прагнення зберегти світовий рівень є запорукою успіху боротьби за національну своєрідність музичної культури, освіти і науки.

---

¹ Рожок В. І. Стефан Турчак. Диригент. Митець. Громадянин / Володимир Рожок. – Харків, 1994. – 203 с.

² Рожок В. І. Музика і сучасність : моногр. дослідж., наук.-попул., критич. та публіц. твори / Володимир Рожок ; [відп. ред. М. Р. Черкашина]. – К. : Книга пам'яті України, 2003. – 220 с.

³ Рожок В. І. Сонячний маестро : монографія / Володимир Рожок. – К. : Автограф, 2006. – 246 с. : іл. 40 с.

⁴ Стефан Турчак / Володимир Рожок ; переднє сл. Б. Олійника. – К. : Либідь, 2013. – 248 с. : іл.